

Motion till riksdagen 2016/17:3384

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Migration och integration

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att värna asylrätten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett effektivt och rättssäkert mottagande av asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av asylprogram som ger förutsättningar för integration genom rätt till tidig språkundervisning och jobb och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ensamkommande barns situation och behovet av tryggt mottagande och bra boendemiljöer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åldersbedömningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kravet på rätt till familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av bättre validering av nyanländas kunskaper och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av en inspektion för migrationsfrågor och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Det pågår en humanitär kris i världen. Krig, förtryck, islamistiska terrorgrupper och förföljelse av etniska och religiösa grupper gör att miljontals människor är på flykt. Samtidigt söker sig många andra, av fullt förståeliga skäl, bort från fattigdom och misär mot vad man hoppas ska bli en nystart.

Runt en miljon människor sökte sig till EU under förra året. Under inledningen av 2016 var antalet flyktingar och migranter till unionen flera gånger större än under

motsvarande period förra året. Sedan det omdiskuterade avtalet mellan EU och Turkiet trädde i kraft den 4 april har antalet migranter som tagit sig från Turkiet till de grekiska öarna minskat väsentligt. Antalet migranter som tagit sig till Italien från Nordafrika ligger däremot på ungefär samma nivåer som förra året. Men det är alltså svårt att göra bedömningar om hur detta kommer att utvecklas framöver.

Sverige har länge varit ett av de länder i Europa och västvärlden som flest sökt sig till och som har tagit ett mycket stort ansvar vad gäller att välkomna asylsökande. Under 2014 och 2015 sökte nästan en kvarts miljon människor asyl här, vilket i förhållande till befolkningens storlek är mer än något annat land i västvärlden. Samtidigt är det viktigt att vi påminner oss om att det alltså är länderna i konflikthärdarnas närhet som både i absoluta antal och i förhållande till sin befolkningens mängd tar emot det största antalet flyktingar. Om övriga EU-länder tagit emot lika många asylsökande per capita som vårt land gjorde under förra året hade unionen gemensamt kunna välkomna hela åtta miljoner asylsökande under ett år då nöden var mycket stor. Det är genant att inte fler länder kunde tänka sig att vara med och bidra.

Vi känner en stolthet över vårt lands ansvarstagande och människors vilja att hjälpa människor på flykt. Vi är ett öppet och välkomnande land och här finns humanitet. När situationen var som allra mest ansträngd under förra hösten svepte en våg av medmänsklighet över Sverige. Socialsekreterare, migrationshandläggare, poliser, pastorer, präster, imamer och väldigt många frivilliga visade ett starkt engagemang för att hjälpa de medmänniskor som befann sig i en mycket svår situation. Utan de frivilligas och det civila samhällets insatser hade Sverige inte klarat av den akuta migrationssituation så bra som vi ändå gjorde. Det ger skäl att känna tillförsikt och stärker Kristdemokraternas tro på människans inneboende förmåga att göra gott och bidra till ett gott samhälle.

De senaste årens stora antal asylsökande ställer Sverige inför utmaningar vars omfattning ännu inte kan bedömas fullt ut. Det är inte bara det svenska asylsystemet som utsätts för stora påfrestningar. Även andra centrala samhällsfunktioner är under en mycket stor belastning. Det som särskilt kan lyftas fram är att handläggningstiderna för asylutredningar blivit mycket långa. Den 1 september 2016 var drygt 147 000 personer inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem. Dessa förväntas enligt Migrationsverkets julprognos få vänta i genomsnitt ett år innan de får sitt första beslut, och under denna tid är sysslösheten och trångboddheten fortfarande påtaglig. Det är inte acceptabelt att handläggningstiderna är så långa. Det är inhumant och försvårar integrationen.

Boendesituationen för asylsökande är alltså pressad, även om den är lindrigare idag än för ett halvår sedan. Härutöver finns påfrestningar på exempelvis hälso- och sjukvården, skolan och den sociala välfärden, som helt enkelt inte är dimensionerade för att så många nya människor kommer till Sverige på så kort tid. Framåt finns också stora utmaningar kopplade till bland annat arbets- och bostadsmarknaderna. Det går exempelvis inte att bortse ifrån att Sverige hittills har mycket svaga resultat vad gäller att integrera personer med lägre kvalifikationer och utbildning på arbetsmarknaden och ännu så länge har regeringen inte genomfört eller föreslagit några reformer som på allvar kan förväntas ändra på detta. De utmaningar vi har kräver åtgärder så att människor får ett humant mottagande och känner sig välkomnade till sitt nya hemland.

Även om få kunde förutse den kraftiga ökningen av antalet asylsökande till Europa under det andra halvåret 2015 så var det definitivt möjligt att redan i början av detta år inse att behoven kunde förväntas bli stora, liksom att Sverige inte ensamt skulle kunna

ge skydd till alla som behöver det. Efter att Sverige tagit emot över 81 000 asylsökande under 2014 stod det för oss kristdemokrater därför klart att åtgärder behövde vidtas. Av denna anledning lade vi vid årsskiftet 2014/15 fram förslag om tillfälliga uppehållstillstånd med rätt till familjeåterförening som huvudregel för alla skyddsbehövande, en snabbare avslagsprocess för asylsökande från så kallade säkra länder och lägre etableringsersättning kombinerat med lägre skatt för nyanlända som jobbar. Syftet med dessa förslag var att minska kostnaderna för mottagandet, förbättra integrationen och sätta press på övriga EU-länder att ta ett större ansvar så att vi sammantaget klarar en rättssäker asylprocess och ett humant mottagande.

Regeringens brist på handlingskraft medförde dock att inga åtgärder vidtogs i tid och det blev nödvändigt att under hösten 2015 på ett annat sätt än tidigare hantera migrationssituationen. I oktober 2015 slöt därför sex av riksdagens partier – däribland Kristdemokraterna – en överenskommelse om 21 insatser med anledning av det kraftigt ökande antalet människor som sökte asyl i Sverige. Syftet var att skapa mer ordning och reda i mottagandet, få till en bättre etablering och dämpa kostnadsökningarna.

Då detta inte var tillräckligt för att komma tillrätta med situationen presenterade Kristdemokraterna en knapp månad senare ett antal ytterligare åtgärder. Bland annat begärde vi att tillfälliga inre gränskontroller skulle införas, något som regeringen strax därpå följde. Vi lade också fram förslag för att få fram mer korrekta beslutsunderlag till asylutredningarna, att tillsätta en kriskommission med syftet att få till en bättre integration och få fungerande avvísningar för dem som får avslag på sin asylansökan.

Jämfört med oktober–november 2015 har antalet asylsökande till Sverige minskat markant, från runt 10 000 per vecka under denna period till ungefär 500–600 per vecka hittills i år. Mycket talar därför för att regeringens genomförda och annonserade åtgärder – tillsammans med EU–Turkiet-avtalet och införda inre gränskontroller – har haft avsedd effekt.

Samtidigt är Migrationsverket tydligt i sin prognos från juli med att det finns starka drivkrafter för människor i Mellanöstern och Afrika att komma till EU och att osäkerheten kring den framtida migrationsutvecklingen därmed är fortsatt mycket stor. Kriget i Syrien och Irak har nu pågått i fler år än andra världskriget och fred är ännu inte i sikte. Migrationsverkets senaste uppskattning över antalet asylsökande de kommande åren är 30 000–50 000 under 2016 och 35 700–77 700 under 2017.

Kristdemokraternas utgångspunkter

Kristdemokraternas migrationspolitiska utgångspunkt är att värna asylrätten och att Sverige har ett moraliskt ansvar att hjälpa medmänniskor i nöd. Partiet ska vara en garant för en ordnad, human och långsiktigt ansvarsfull integrations- och migrationspolitik som erbjuder en fristad för människor på flykt. Utgångspunkten är att försvara öppenheten och den fria rörligheten inom EU. Vi vill se fler lagliga vägar in i unionen.

De gemensamma principerna för den reglerade migrationen inom EU har sedan sommaren 2015 i princip satts ur spel, och de förutsättningar som det svenska asylmottagningssystemet bygger på fungerar dåligt idag. Det gör att det är svårt för Sverige att ha asylregler som kraftigt avviker från andra EU-länders. Därför är det

angeläget att Sverige fortsatt kräver en harmonisering av migrationspolitiken inom EU och att medlemsländerna följer ingångna avtal så att asylrätten kan vidmakthållas.

Vid sidan om behovet av att förbättra och effektivisera det direkta mottagandet behöver arbetet på detta politikområde framöver fokusera på att få de personer som får uppehållstillstånd att så snabbt som möjligt etablera sig på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället samt att få till stånd ett fungerande återvändande för de personer som, efter en rättssäker process, inte bedöms ha tillräckliga skyddsskäl för att få uppehållstillstånd i Sverige.

Kristdemokraternas utgångspunkt för integrationspolitiken är att ge människor förutsättningar att kunna ta ansvar för sitt eget liv. De människor som kommer till vårt land som flyktingar, arbetskraftsinvandrare eller andra anledningar ska så snabbt det är möjligt ges verktyg att delta i samhällsgemenskapen. Staten ska medverka till att underlätta och skapa förutsättningar, men inte ta över människors egen drivkraft eller ta kontroll över människors liv.

De som söker asyl i Sverige hamnar i dag oftast i en lång period av väntan och passivitet. För en bättre integration krävs en snabbare väg in i samhället. Därför vill vi införa svenskundervisning från dag ett, samhällsinformation om lagar och värderingar och krav om att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Språket är vägen in i det svenska samhället. Genom språket får alla kunskap om gemensamma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. En god svenskundervisning är därför avgörande för den enskilde och gynnar samhället i stort.

Det offentliga ska sträva efter goda levnadsvillkor för invånarna samt skapa lika möjligheter för utveckling och förverkligande av livsprojekt. Integrationspolitiken ska präglas av ett medborgarperspektiv. Människor ska ges frihet att i möjligaste mån bygga sin framtid efter eget behov. Detta syftar till att stärka identiteten och gynna integrationsprocessen.

Kristdemokraterna värnar en migrationspolitik som bygger på öppenhet, respekterar asylrätten och värnar de värden och principer som skyddsgrunderna bygger på. Det är viktigt att Sverige, idag och i framtiden, ger skydd till dem som flyr undan förföljelse, krig och förtryck. En human migrationspolitik måste kombineras med en effektiv och välfungerande integrationspolitik.

Asylprocessen och mottagandet

Asylansökningsområden

Kristdemokraterna föreslår att alla personer som avser att söka asyl i Sverige hänvisas till asylansökningsområden nära våra stora gränsövergångar. Där registreras asylansökan och det görs en första ”sortering” av ärendena. Syftet är att få till stånd en snabbare registrering och en beslutsprocess som är både rättssäker och effektiv. Genom ett samlat mottagande och beslutsprocess ökar möjligheten att förhindra att människor avviker och hamnar i en utsatt situation.

I asylansökningsområdena ordnas boende för de asylsökande under den första fasen i asylutredningen. Personer som uppenbart inte medverkar till att styrka sin identitet, som kommer från så kallade säkra länder eller som i enlighet med reglerna i

Dublinförordningen bör få sin asylansökan prövad i annat land ska få ett snabbt avvísingsbeslut. Detsamma gäller personer som bedöms vara en säkerhetsrisk.

Asylmottagningsområdena ska bemannas med sjukvårdskompetens för att möta vårdbehov och behov av psykosocialt stöd. Många av dem som kommer till Sverige som asylsökande lider exempelvis av posttraumatiskt stressyndrom. Genom att dessa kompetenser finns tillgängliga direkt vid mottagandet kan ett hälsofrämjande arbete påbörjas tidigare.

Det råder idag brist på tolkar vilket försvårar kommunikationen. Det behövs därför fler tolkar, inte minst kvinnliga sådana.

Korreakta beslutsunderlag

Felaktig information, osäkerhet och bristande tilltro till myndigheter kan göra att asylsökande uppmuntras att göra sig av med identitetshandlingar och uppge falska uppgifter då de tror att detta påverkar deras möjligheter i asylprocessen positivt. Detta kan göra att den asylsökandes rättssäkerhet äventyras och att mottagningssystemet förlorar i legitimitet hos allmänheten.

En hög legitimitet för asylsystemet är väldigt viktigt för såväl den asylsökande som för allmänhetens syn på invandring, och för integrationen. Om det råder en utbredd uppfattning om att det fuskas för att få uppehållstillstånd kommer många tro att människor befinner sig i Sverige på felaktiga grunder. Det skapar i sin tur negativa attityder och kan försvåra integrationen. Det ska löna sig att tala sanning och medverka till att beslutsunderlaget blir så komplett som möjligt. Det behövs också starkare drivkrafter för att den asylsökande ska medverka till att identiteten är fastställd innan man prövar ett asylärende.

Vår utgångspunkt är samtidigt att familjer ska återförenas, varför ensamkommande ska återförenas så snart som möjligt med sina föräldrar. Om det är så att den ensamkommande kan återförenas med sin familj i hemlandet ska det ske skyndsamt. Därför ska vi skapa drivkrafter för att berätta om anhöriga redan vid ankomsten.

Åldersbedömningar av ensamkommande

Åldersbedömningarna av ensamkommande måste förbättras. Det finns vuxna som medvetet ger felaktiga uppgifter om sin ålder och utger sig för att vara minderåriga för att påverka sina möjligheter att få uppehållstillstånd. Denna typ av fusk måste stävjas. Vi har ett ansvar att alla som är barn får det skydd och de rättigheter de enligt barnkonventionen ska ha. Därför är det av största vikt att de åldersbedömningar som görs är rättssäkra.

Det genomförs ålderskontroller idag och många asylsökande får sin ålder reviderad, men det finns definitivt ett behov av bättre metoder för åldersbedömning även i Sverige. Förbättrade åldersbedömningar av ensamkommande gör processen mer rättssäker, och är en garant för att asylsökande barn, ungdomar, äldre ungdomar respektive vuxna hamnar i rätt boendeform under asylprocessen. Det är därför en klar fördel om åldersbedömningen görs så tidigt som möjligt under asylprocessen. Regeringen har gett Rättsmedicinalverket att genomföra medicinska åldersbedömningar. För att fördjupa kunskapen om magnetkameraundersökning som metod har Socialstyrelsen fått ett uppdrag som ska redovisas senast i slutet av november 2017. Det är angeläget att detta

genomförs så snart som möjligt för att skapa legitimitet i migrationsprocessen och underlätta ett bättre mottagande.

Asylprogram – obligatorisk SFI och samhällsorientering

Asylsökande försätts idag i en lång väntan på handläggning av sin asylansökan med en lika lång tid av ovisshet och passivitet som följd. Människors inneboende drivkraft och hopp om att bygga en bättre framtid riskerar att avta ju längre tiden går.

Kristdemokraterna vill möta denna situation genom att tidigarelägga den utbildning (sfi och samhällsorientering) som nyanlända erbjuds under asyltiden. Därför vill vi införa krav på att asylsökande erhåller och ska delta i 15 timmar språkutbildning och nio timmar samhällsinformation per vecka.

En kraftigt kortad etableringstid är något som är bra för både den enskilda människan och samhället i stort. Kristdemokraterna anslår totalt 600 miljoner kronor för detta ändamål under 2017 och 1 200 miljoner kronor under vardera året 2018–2020. På sikt överväger vinsterna i snabbare integration de extra kostnader som detta medför. Kristdemokraterna avvisar regeringens förslag om att länsstyrelserna ska sköta dessa uppgifter, det samlade ansvaret för asylsökande ska även fortsättningsvis finnas hos Migrationsverket. Den organiserade sysselsättningen kan däremot ske både i ideella organisationer och av kommunerna.

Utöver utbildningstiden ska asylsökande ha ett arbetskrav på sig om 16 timmar per vecka vid det egna asylboendet. Det innebär att den asylsökande förväntas bidra med till exempel lokalvård, matservering, trädgårdsarbete och vaktmästartjänster, alltså uppgifter som idag åligger asylboendenas personal att sköta. Den som inte deltar i utbildningen eller uppfyller arbetskravet kan få sin dagersättning nedsatt.

Rätt att arbeta från första dagen

Idag måste asylsökande som vill arbeta få ett undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd, ett så kallat AT-UND. För att erhålla ett sådant måste den asylsökande lämna in godtagbara identitetshandlingar eller på annat sätt medverka till att klarlägga sin identitet. Detta villkor infördes som ett sätt att få fler asylsökande att klarlägga sin identitet.

Enligt Migrationsverket har under de senaste två åren skett en ökning av antalet asylsökande som har fått AT-UND, men det förklaras till stor del med ett högt antal asylsökande och av att en betydande andel kommer från Syrien där majoriteten kan styrka sin identitet. Enligt Migrationsverkets årsrapport är antalet asylsökande som har ett arbete dock fortsatt lågt, under 2015 hade 494 personer ett arbete.

Med ett kraftigt ökat antal asylsökningar och avsevärt längre handläggningstider är det mycket viktigt med sysselsättning och att så många som möjligt kan arbeta. Arbete och språk är i flera avseenden att betrakta som nycklar in i samhället. För att få så många asylsökande som möjligt att arbeta anser Kristdemokraterna att villkoret om identitetshandlingar för att få AT-UND bör tas bort.

Kristdemokraterna föreslår också att asylsökande som får ett reguljärt arbete ges ett fribelopp om 3 000 kronor som den enskilde kan tjäna per månad utan att dagersättningen minskas. Detta utgör ett viktigt positivt incitament för arbete vilket stärker integrationen i det nya hemlandet.

För asylsökande som vill börja arbeta har det uppstått en del praktiska hinder som, enligt vår mening, måste undanröjas. Det har handlat om problem med att få det samordningsnummer som behövs för att bland annat kunna begära A-skattsedel. Skatteverket har föreslagit en lösning på detta problem och vi anser att detta måste åtgärdas skyndsamt.

Ensamkommande barn och unga

Krissocialjour för ensamkommande

Den humanitära kris som råder i världen har inneburit och innebär att mottagandet av asylsökande i Sverige har varit under mycket hård press. Många kommuner har gjort bedömningen att de inte har förmått att leva upp till vad som krävs för att garantera rättigheterna för dem som anländer. Särskilt allvarlig är situationen för de barn som har kommit.

Socialtjänster runt om i landet har fått en ökad arbetsbörda. Fler socialsekreterare behöver rekryteras, fler familjehem och gode män behövs akut. Listan kan göras lång. Att resurser tillförs såväl kommuner som civilsamhälle är viktigt men inte tillräckligt för att hantera situationen. Ytterligare åtgärder krävs för att resurserna ska användas optimalt.

Allt eftersom pressen ökat på asylmottagningsystemet har avkall gjorts på de kvalitetskrav som tidigare funnits. Ett alltför stort tryck på vissa platser, som tränger undan ordinarie samhällsfunktioner, riskerar också att leda till missnöje och motsättningar. Det behövs därför ett större och mer direkt statligt ansvarstagande.

Ensamkommande barn och unga som enligt avtal placerats i en kommun bor inte sällan i ett boende eller i ett familjehem i en annan kommun, ibland i närområdet men det kan också vara på en ort i en helt annan del av landet. Utredningar och uppföljning görs också utifrån metoder som utarbetats för barn med helt andra behov. Förutom att det läggs resurser på fel saker innebär det att de faktiska behov, som just dessa barn har, riskerar att missas. Den nya boendeformen med stödboende är ett viktigt steg för att möta behoven och minska mottagningskostnaderna men det är inte tillräckligt, framförallt inte för de yngre ensamkommande barnen.

I den uppkomna situationen krävs en annan ansvarsfördelning och nya arbetsformer. En nationell krissocialjour med särskilt ansvar för ensamkommande barn och unga bör inrättas under Statens institutionsstyrelse. Krissocialjouren ska finnas som en resurs för de kommuner som behöver avlastning i arbetet med ensamkommande. Den nationella krissocialjouren bör ha befogenhet och resurser att upprätta mottagningsboenden, rekrytera familjehem, gode män och särskilt förordnade vårdnadshavare samt kunna ansvara för familjehemsplacering och verka som stöd för de kommuner som upprätthåller funktionerna i egen regi eller i samverkan med andra kommuner.

En nationell funktion kan samla kunskapen om dessa barns och ungdomars behov och se till att den kunskapen kommer dem alla till del oavsett var i landet de hamnar. Det bör tas fram nya riktlinjer för vilka krav som bör ställas på familjehem och gode män för dessa barn och ungdomar samt riktlinjer för stödgruppsverksamhet för samma målgrupp. Med en nationell organisation kan resurserna optimeras samtidigt som på ett bättre sätt säkras barns trygghet och rättssäkerhet. Genom inrättandet av en nationell

krissocialjour ges också en välkommen avlastning till kommunerna. Kristdemokraterna avsätter 10 miljoner kronor för att inrätta en krissocialjour. De medel som regeringen tillför Socialstyrelsen för att inrätta ett kompetenscentrum för ensamkommande överförs till krissocialjouren som ska ha en samlad kompetens på området.

Lämpligt boende för ensamkommande barn och unga

Kristdemokraterna anser att fler ensamkommande barn och ungdomar i första hand ska placeras i familjehem. Eftersom antalet familjehem är begränsat har Kristdemokraterna föreslagit att fler familjehem med beredskap att ta hand om dessa barn och unga ska rekryteras och utbildas. Vi anslår 40 miljoner kronor för att rekrytera familjehem och gode män. För de barn och unga som ändå inte kan beredas plats i ett familjehem är det viktigt att kommunen kan erbjuda annat lämpligt boende.

Den nya typen av boende, stödboende för unga mellan 16 och 20 år, som nyligen har införts är mycket välkommen. Tidigare var det endast möjligt att placera barn och unga i HVB-hem, vilket inte alltid varit lämpligt. Det nya stödboendet är i första hand tänkt för unga personer 18 år och äldre men kan, om särskilda skäl finns, även omfatta barn och ungdomar i åldern 16–17 år. Regeringens aviseringar under sommaren om att ett stort antal även av barnen som är 16 och 17 år ska placeras i stödboende väcker oro. Det är därför av särskild vikt att barnen även fortsatt ska placeras i den typ av boendeform som är bäst lämpad. Socialnämnden ska ha ett övergripande ansvar, och en noggrann bedömning ska göras utifrån det enskilda barnets eller den unges behov.

I huvudsak bör en placering i ett stödboende endast bli aktuell där barnets eller den unges egen problematik inte ligger till grund för placeringen. Den nya reglerade formen för stödboende svarar också mot det faktiska behov som speglats av att flera kommuner redan använder boendeformer de benämner stödboende, men för vilka det inte tidigare har funnits någon reglering.

Kristdemokraterna anser att det är viktigt att en uppföljning görs av denna nya placeringsform och att tillsynen av dessa boenden säkerställs. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som har haft denna uppgift har saknat tillräckliga resurser för att leva upp till sitt uppdrag. Vi välkomnar därför att IVO nu får ett utökat anslag men anslår ytterligare 5 miljoner kronor i vårt budgetalternativ.

Regeringens förändringar av ersättningarna till kommunerna för boende till ensamkommande flyktingbarn är i allt väsentligt riktiga, men infasningen av dem riskerar att på ett orimligt sätt drabba kommuner som tagit stort ansvar. Vi anslår därför 300 miljoner per år 2017 och 2018 för att mildra sådana effekter i form av en hjälpfond. Det är 260 miljoner kronor mer än regeringen per år.

God man inom 24 timmar

När ensamkommande barn och unga anländer till Sverige saknar de per definition familj, men också i de allra flesta fall vänner och annat kontaktnät som kan ge den värme och det stöd som är så viktigt att man får när man kommer ensam till ett nytt land. Därför arbetar Kristdemokraterna för att dessa barn ska få in trygga rutiner i sina liv, främst genom ett säkert boende och gode män.

En god man ska ha nära kontakt med den minderåriga, informera om barnets rättigheter och säkerställa att barnet vet vilka fördelar som finns med en rättssäker

process jämfört med de risker som följer med en avvikelse. Även om det finns exempel där barnen inte fått det stöd de borde från sin gode man så är det många barn och unga som vittnar om den positiva inverkan gode mannen hade när de kom ensamma till Sverige. Många ensamkommande säger att det inte gått så bra för dem som det gjort om det inte hade varit för den gode mannen.

I dag tar det alltför lång tid från det att den minderåriga anländer till att en god man förordnas och det förekommer även att gode män har ansvar för fler minderåriga än de klarar av. Orsaken till detta är huvudsakligen bristen på gode män. Kristdemokraterna vill att alla ensamkommande barn ska få en god man inom 24 timmar efter ankomst.

Men en snabbare hantering behövs för att tillgodose barns och ungas rättigheter, exempelvis att minska risken för att de försvinner. Därför föreslår Kristdemokraterna att rekryteringen av gode män intensifieras, bland annat genom en nationell kampanj och införandet av ett nationellt register. Vi anslår 40 miljoner kronor för rekrytering av familjehem och gode män. Kristdemokraterna vill även att alla gode män ska få den utbildning och de verktyg som behövs för att klara av sitt uppdrag. Kommunerna ska samtidigt säkerställa att de har en fullgod uppföljning av varje godmansförordnande.

Permanent lag om tillfälliga, treåriga uppehållstillstånd

Den som beviljas asyl i Sverige bör som huvudregel tilldelas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i tre år. Om skyddsbehovet kvarstår efter tre år permanentas uppehållstillståndet. Den som under de första tre åren har etablerat sig på arbetsmarknaden ges ett permanent uppehållstillstånd även om skyddsbehovet inte skulle kvarstå. Kristdemokraterna menar att dessa bestämmelser ska permanentas inom ramen för utlänningslagen och inte vara en del av den tidsbegränsade lag som regeringen har infört på området.

Kristdemokraternas förslag stärker incitamenten till etablering eftersom eget arbete säkrar rätten att stanna i Sverige. Förslaget kan också påverka hur många som söker asyl just i vårt land. Att Sverige fram till nyligen, till skillnad från andra EU-länder, som huvudregel har sannolikt bidragit till att fler sökt asyl här i stället för i andra EU-länder. En jämnare fördelning minskar Sveriges kostnader och underlättar etableringen för dem som kommer hit.

Kristdemokraterna anser att den som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för tre år ges rätt att återförenas i Sverige med sin make/maka och barn under 18 år.

Effektivare avvisningar

Den som saknar skyddsbehov eller andra skäl att stanna i Sverige ska skyndsamt lämna landet. Andelen som frivilligt väljer att lämna Sverige efter ett utvisnings- eller överlämningsbeslut har minskat de senaste åren. År 2015 valde 9 718 personer att frivilligt återvända till sina hemländer medan 10 956 blev polisärenden. En del utvisades med tvång, men de allra flesta avvek och gick ”under jorden”. Det fanns i början av året över 21 000 ärenden liggande hos polisen gällande personer som fått avslag på sin asylansökan och ska lämna landet. Detta är inte acceptabelt. De som fått avslag på sin ansökan ska avvisas. Att ”gå under jorden” innebär stora risker för den enskilde och att parallellsamhällen etableras. Det är en utveckling som vi vill motverka.

För att möjliggöra fler avvísningar är det viktigt att Sverige ingår fler bilaterala överenskommelser (så kallade återtagandeavtal) med de viktigaste mottagarländerna för att dessa ska ta emot sina medborgare. Det behövs även mer resurser till polisen för att de ska kunna verkställa avvísningar och utvisningar och även i större utsträckning genomföra inre utlänningskontroller. Även fortsatt kommer det finnas situationer då verkställighet av utvisningen inte kan ske trots den enskildes medverkan med anledning av att ursprungslandet inte tar emot sin medborgare. Då bör det finnas en gräns för hur många gånger försök görs för att verkställa beslutet. Förutom det inhumana i att låta människor som inte kan utvisas leva i osäkerhet år efter år så är också varje försök till verkställighet mycket kostsam. En tänkbar gräns skulle kunna vara ett begränsat antal försök av utvisnings- eller avvísningsförsök och att en tidsgräns införs. Att det dragit ut på tiden med utvisnings- eller avvísningsförsöket får då inte bero på att den enskilde har hållit sig undan verkställigheten eller på annat sätt försvårat den.

Förvarstaggande är ett frihetsberövande och vår utgångspunkt är att det endast ska ske i undantagsfall. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att den som inte längre har laglig rätt att vistas i Sverige också kan utvisas så fort som möjligt, eftersom legitimiteten för asylrätten i annat fall riskerar att undergrävas.

När ett mycket stort antal personer har fått avslag på sin asylansökan under den senaste tiden har det varit stor brist på förvarsplatser, vilket inneburit att personer som fått avvísningsbeslut och där risken för att de ska avvika har varit stor, inte har kunnat tas i förvar. Detta scenario kan förväntas bli ännu vanligare framöver. Därför behövs det fler förvarsplatser. Kristdemokraterna anslår 60 miljoner kronor per år för att skapa ytterligare 50 förvarsplatser och totalt 520 miljoner kronor utöver regeringen för att anställa fler poliser och civilanställda.

Inrätta en inspektion för migrationsfrågor

En rättssäker migrationsprocess förutsätter att varje steg är rättssäkert. Att myndigheter har ett ansvar att själva se över sina rutiner och följa upp sitt arbete är inte tillräckligt. Därför föreslår Kristdemokraterna att en inspektion för migrationsfrågor inrättas. Syftet med denna inspektion är att verka för rättssäkerhet och effektivitet genom hela migrationsprocessen, det vill säga i hanteringen hos Migrationsverket, utlandsmyndigheter, domstolar, polis och i samverkan med kommuner och landsting.

Målet med en inspektion för migrationsfrågor är att upptäcka systembrister och därigenom höja rättssäkerheten för den enskilde. Därför bör inspektionens fokus ligga på att säkerställa en korrekt och enhetlig tillämpning av lagstiftningen, och att samarbetet mellan ansvariga myndigheter fungerar och ger förutsättningar till upprätthållen rättssäkerhet.

En inspektion för migrationsfrågor kan närmast jämföras med Inspektionen för socialförsäkringen. Den nya inspektionens granskning bör främst ske genom bedömning av myndigheternas egna system för styrning. Exempelvis ska den kunna kartlägga huruvida olika delar av Migrationsverket eller polisen skiljer sig åt i hanteringen av liknande fall, om det finns omotiverade skillnader mellan domstolar, på vilket sätt och hur snabbt Migrationsverket rättar sig efter ny praxis, hur olika utlandsmyndigheter arbetar med handläggning och i vilken mån myndigheterna lever upp till regeringens satta mål.

Kompetens gällande förföljda på grund av tro, kön eller sexuell läggning

Arbetet med att förstärka rättigheterna för dem som riskerar förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning är av stor vikt. När de mänskliga rättigheterna försvagas i ett land är ofta den första varningssignalen ökade attacker mot just religiösa minoriteter och hbtq-personer. Situationen för de två grupperna ger också ofta en god indikation på hur det är ställt med de mänskliga rättigheterna i ett land rent generellt.

Sedan 2005 ska förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning ge flyktingstatus. Någon uppföljning har dock inte gjorts huruvida den nya lagstiftningen har förbättrat möjligheterna att få uppehållstillstånd för dem som riskerat förföljelse på någon av dessa grunder. Inget fall där den asylsökande har åberopat förföljelse på grund av sexuell läggning som asylskäl har heller tagits upp av Migrationsöverdomstolen. Domstolen har alltså hittills inte agerat i sin roll som praxisbildande instans inom detta område.

Migrationsverkets kompetens är naturligtvis avgörande och flera viktiga insatser, i form av referensgrupper, utbildningsinsatser och seminarier, har gjorts sedan den nya lagstiftningen infördes. Verket arbetar för att säkerställa en likformig tillämpning i asylärenden där sexuell läggning och könsidentitet åberopas. Exempelvis har myndigheten särskilt utbildade specialister med i beslutsfattandet i ärenden där sexuell läggning åberopas, det görs kontinuerliga granskningar för att komma åt eventuella brister i handläggning och medarbetare på myndigheten utbildas i så kallat normkritiskt tänkande. Allt detta är mycket välkommet.

Migrationsverket har även anordnat seminarier för att höja kompetensen kring religion som asylskäl. Insikten om att mer kunskap behövs för att kunna fatta rätt beslut är ett viktigt steg i rätt riktning för en rättssäker asylprocess. Migrationsverket har även beslutat om ett nytt och uppdaterat rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet.

Men trots insatserna hos Migrationsverket och i domarna i domstolarna finns det fortfarande mycket som tyder på att lagstiftningens intention från 2005 inte har uppnåtts. Det är därför dags att se över lagen och tydliggöra nu motstridiga uttalanden. Flera oklara uttryck, till exempel vad det innebär att leva ”öppet” med sin sexuella läggning eller tro, behöver klargöras.

Se över EBO-lagen

När antalet asylsökande och nyanlända ökar kraftigt på kort tid uppstår en akut bostadsbrist. Bostadsbristen drabbar enskilda, både de som väljer eget boende och de som bor i anvisade boenden med låg standard.

Sedan 1994 har asylsökande samma rätt till dagernsättning oavsett om de väljer att bo i Migrationsverkets boende eller ordnar eget boende (EBO). Trots namnet har EBO blivit inneboende, inte eget boende. Konsekvensen är trångboddhet, frekventa flyttar och socialt utanförskap. Det finns fall där tio till tolv personer trängs i en tvårumslägenhet. Oseriösa aktörer utnyttjar situationen och handel med adresser förekommer. EBO leder även till att nyanlända koncentreras till vissa områden.

Lokalpolitiker i kommuner som Malmö och Södertälje har därför länge försökt uppmärksamma oss rikspolitiker på de svåra och allvarliga konsekvenser som EBO medför. Vi behöver en jämnare fördelning mellan landets kommuner av såväl nyanlända

som asylsökande. Både för de asylsökandes skull och för att underlätta arbetet med att ta emot och slussa in dem i samhället.

För att fler ska välja anläggningsboende och för att bryta den destruktiva trångboddheten behöver EBO-lagen ses över och ekonomiska styrmedel användas på lämpligt sätt. För närvarande har vi en akut situation i flyktingmottagandet som kräver insatser av mer tillfällig karaktär. Men den långsiktiga frågan – att bryta den destruktiva trångboddheten – måste återkomma längre fram i syfte att hitta en hållbar boendesituation för asylsökande och nyanlända.

Bostadsbristen för asylsökande och nyanlända

Förutsättningarna för Migrationsverket att själva äga och driva boenden för asylsökande bör förbättras. Om Migrationsverket driver asylboenden i egen regi underlättas möjligheten till dialog och förberedelser mellan kommun och Migrationsverk till skillnad från dagens process då upphandlingsförfarande vid fullbordan ställer kommuner vid fullbordat faktum. När omständliga upphandlingar undviks kan dessutom egen regi innebära större kostnadseffektivitet. Under det gångna året har uppseendeväckande upphandlingar skett som lett till rättsliga tvister. Genom egen regi stärker Migrationsverkets sin upphandlingskompetens då man i högre grad själv vet vad som krävs för att driva ett boende, det gör också myndigheten bättre förmögen att själv kunna hantera tider av hög migration.

Möjligheten till ”hem-bo”

Utifrån det intresse som också finns hos enskilda att bereda rum i sina hem bör också möjligheten för asylsökande till sådana placeringar utvecklas. I samband med vårpropositionen (prop. 2015/16:99) framlade regeringen en anslagshöjning till länsstyrelserna motsvarande 10 miljoner kronor för att stödja kommunerna att utveckla verksamhet för att underlätta uthyrning av bostäder till nyanlända som nu höstens proposition kommit att bli det dubbla. Det är angeläget att länsstyrelsen stödjer kommunerna med kriterier för hur nyanlända ska kunna erbjudas boende hos enskilda med minimikrav om minsta antal kvadratmeter, hygien- och köksutrymmen etc. Kriterier bör också fastställas runt begränsningar för antal personer i hushåll. Familjer bör beredas gemensamma placeringar. Den som är ”värd” skulle kunna ersättas med en viss summa per upplåten kvadratmeter alternativt att den boende behåller dagsersättning i hushåll där denne självständigt sköter sin matlagning etc. Kommuner bör också kunna med uppdaterade och tillåtande detaljplaner väsentligt förbättra möjligheterna till utveckling av fastigheter så att bostadsbeståndet kan användas bättre för andrahandsuthyrning. Ett föredömligt exempel är Nacka kommun som aktivt gått ut och efterlyst villaägare med möjlighet att hyra ut delar av sin fastighet. När en kommun är tydlig med sin intention och tillåtande med att ge tillstånd till avstyckning av en fastighet, främjas förutsättningarna för ”hem-bo”.

Anhörig- och anknytningsinvandring

Familjens betydelse för upplevelsen av gemenskap, trygghet och stabilitet i en ständigt föränderlig omvärld kan inte nog betonas. Ur ett integrationsperspektiv är familjen med

andra ord helt central. Det är Kristdemokraternas utgångspunkt att familjer ska kunna återförenas. Det är bättre att de människor som kommit till Sverige fokuserar på att så fort som möjligt etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället, istället för att oroa sig för sina anhöriga. Kristdemokraterna föreslår att tillfälliga uppehållstillstånd i tre år ska vara huvudregel för den som har asylskäl och att rätten till familjeåterförening ska gälla. Vi anslår 1 300 miljoner kronor för att rätten till familjeåterförening ska gälla dem som har tillfälliga uppehållstillstånd.

Kvinnor som kränks eller riskerar att kränkas – tvåårsregeln

Den person som söker uppehållstillstånd för att få leva med en person i Sverige kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller under två år – den så kallade ”tvåårsregeln”. Om förhållandet upphör innan utgången av två år ska personen ifråga återvända till sitt hemland. Regeln kom till för att förhindra skenäktenskap.

Det har dessvärre visat sig att kvinnor som misshandlas av sin partner försatts i en tvångssituation. De har helt enkelt haft att välja mellan att fortsätta utstå psykisk eller fysisk misshandel eller att bli utvisade från Sverige. Därför ändrades lagen och i dag kan den person som utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning under förhållandet, och av det skälet lämnat detsamma, beviljas fortsatt uppehållstillstånd även om förhållandet upphört innan två år förflutit.

Lagändringen förefaller dock inte ha inneburit att situationen förbättrats i avsedd omfattning. Kvinnor som borde ha fått stanna har inte fått göra det. En orsak till detta är att även om kvinnan brutit upp från förhållandet på grund av exempelvis misshandel, krävs att sammanboendet inte varit helt kortvarigt och att förhållandet från början var seriöst. Om man finner att förhållandet varit oseriöst eller kortvarigt, bedöms orsaken till uppbrottet som relativt oväsentligt.

I betänkandet Kvinnor och barn i rättens gränsland (SOU 2012:45) påpekar regeringens utredare att tusentals kvinnor varje år söker hjälp efter att ha utsatts för våld av sina män. Utredningen menar att kunskapen hos kvinnorna är bristfällig och att informationen borde bli bättre. Det finns tyvärr exempel på män som systematiskt utnyttjar utländska kvinnor genom att inleda ett förhållande med dem och inom två år antingen överge dem eller på annat sätt göra så att de tvingas lämna förhållandet. Dessa män är väl medvetna om att kvinnorna kommer att utvisas om förhållandet upphör innan två år har gått.

För att kunna utreda om det finns skäl att misstänka att referenspersonen kan komma att förgripa sig på sökanden i framtiden, eller för att fastställa att han tidigare förgripit sig på sambo eller maka, bör en kontroll göras genom registerutdrag. Vi menar att utdrag från brottsregistret avseende brott mot liv och hälsa 3 kap., brott mot frihet och frid 4 kap., frid och sexualbrott 6 kap., ska hämtas in för samtliga referenspersoner. Även meddelande om besöksförbud ska hämtas in.

Kristdemokraterna menar att det även bör göras en kontroll utifrån folkbokföringsregistret samt Migrationsverkets register om tidigare anknytningsförfrågningar. Det kan ge en bild av om någon tidigare ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning till personen ifråga. På så sätt kan ingen sätta i system att inleda ett förhållande och sedan överge personen i fråga innan tvåårsperiodens utgång.

I de fall det framkommer att referenspersonen tidigare dömts för brott mot kap. 3, 4 eller 6 i brottsbalken bör sökanden alltid informeras om detta muntligen. De svenska

ambassader som hanterar ansökningsprocessen bör även få i uppdrag att ge sökande en mer fullödlig information om vilka rättigheter de har och vilket skydd som kan ges. En sådan information bör inkludera reglerna kring tvåårsgränsen. Den som utsätts för misshandel och kränkningar ska inte vara utlämnad till den som begår brottet. Den situation som alltjämt råder innebär att det kan uppfattas som att ”lite stryk ska man tåla”. Det är helt oacceptabelt. Ytterligare steg behöver vidtas för att kvinnorna som blir misshandlade inom tvåårsperioden inte ska försättas i en tvångssituation.

Arbetskraftinvandring och fri rörlighet

Utveckla arbetskraftsinvandringen

Sverige behöver fler företag som startar, växer och anställer. Det ställer krav på ett konkurrenskraftigt näringsklimat med god tillgång till kvalificerad arbetskraft. Vi kommer behöva alla företag och arbetstillfällen som finns för att klara välfärden och utmaningen med Sveriges och Europas åldrande befolkning.

Arbetskraftsinvandring bidrar till att ett land utvecklas och till en växande ekonomi. Det är också ett sätt för att skapa fler lagliga vägar in i EU. Om fler länder ökade möjligheterna för arbetskraftsinvandring skulle fler människor som söker sig från utsatthet och fattigdom, men som inte har asylskäl, ges förutsättningar att kunna arbeta och försörja sig i ett annat land samtidigt som man bidrar till en växande ekonomi. Vi vill se fler vägar in till Sverige för den som vill komma hit och arbeta. Det gäller inte minst i yrken där det i dag råder brist på arbetskraft i Sverige.

Studenter som studerat i Sverige bör ges möjlighet att stanna minst sex månader för att söka arbete eller starta företag här.

Ett problem idag är långa väntetider för att få sin ansökan om arbetstillstånd prövad. Vi vill korta handläggningstiderna för arbetstillstånd och utöka möjligheterna till digital hantering. Vi vill även införa en 30-dagarsgaranti hos Migrationsverket vid komplett ansökan. Om man gör en ansökan om arbetstillstånd, som inte kräver kompletteringar, ska det inte dröja längre än 30 dagar innan arbetstillståndet är utfärdat.

Det ska vara lätt att jobba och göra rätt för sig i Sverige. Då krävs att inte stelbenta regler eller onödigt byråkrati sätter hinder i vägen. I stället måste en helhetsbedömning göras. Det är till exempel orimligt att en arbetskraftsinvandrare utvisas enbart på den grunden att han eller hon har fått sin anställning via en rekryteringskanal som tillhör några av de vanligaste och mest utbredda som används idag, vilket det finns exempel på. På samma sätt är det orimligt när enskilda misstag av den enskilde, arbetsgivare eller myndighet som innebär att alla delar i kriterierna inte uppfyllts till punkt och pricka blir utvisad på grund av detta. Här måste regler och/eller regeltillämpning förändras så att en helhetsbedömning görs.

Arbetskraftsinvandring bidrar till bättre kompetensförsörjning och ökade möjligheter för företag att växa och anställa. Samtidigt förekommer dåliga villkor, falska anställningar och handel med anställningsavtal. Vi anser att alla former av missbruk av regelverket om arbetskraftsinvandring måste motverkas.

Vi föreslår två nya insatser för att motverka missbruk av arbetstillstånd. För det första vill vi att direktåtkomst införs för Migrationsverket till vissa uppgifter hos bland annat Skatteverket. Genom direktåtkomst till uppgifter om till exempel antal anställda i

verksamheten, omsättning, resultat, inbetalda skatter och avgifter kan Migrationsverket kontrollera att regelverken efterlevs på ett mer effektivt sätt. Här finns utredningsförslag klara sedan mer än ett år. Regeringen måste snarast till riksdagen lägga fram ny lagstiftning.

Vi vill även se ett särskilt regeringsuppdrag till Migrationsverket som syftar till ett förstärkt arbete mot missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring utifrån gällande regelverk.

Flyktingpolitik inom EU

Dublinförordningen

Dublinförordningen tillkom i syfte att fördela ansvaret för asylsökanden mellan EU-länderna. I denna förordning fastslås att asyl ska sökas i ”första asylland”, det vill säga det land i unionen som flyktingen eller migranten först anlände till. Denna ordning har sina fördelar och sina nackdelar. Den medför exempelvis en tydlighet i frågan var en person ska söka asyl och den gör att ingen riskerar att hamna utanför systemet i ett läge när ingen medlemsstat vill ta hand om en persons asylansökan. Samtidigt tar den bort möjligheten att söka asyl i flera länder samtidigt.

Dublinförordningen är i grunden bra, men visade sig ha uppenbara brister i ett läge när ett mycket stort antal flyktingar och migranter sökte sig till Europa på kort tid. Viljan att ta emot asylsökande och att pröva deras ansökningar har uppenbart minskat. Framförallt gäller det länderna i södra Europa vid EU:s yttre gräns, dit många flyktingar och migranter av naturliga skäl först anländer, men även flera länder i Centraleuropa. Under hösten 2015 släpptes i praktiken ett stort antal flyktingar och migranter igenom dessa länder utan att vare sig asylansökningar registrerades eller personuppgifterna dokumenterades. Många flyktingar och migranter tog då möjligheten att röra sig vidare genom Europa upp mot exempelvis Tyskland och Sverige.

Alla länder i EU ska enligt internationella konventioner ta ansvar för de flyktingar och migranter som kommer till Europa. Ändå är det i huvudsak Tyskland, Sverige och Österrike som de senaste åren tagit emot asylsökande. Det står helt klart att Dublinförordningen behöver ses över i sin helhet.

Kristdemokraterna ser det som mest rimligt att personer som vill söka asyl i EU gör det vid unionens yttre gräns och att de asylsökande därefter fördelas mellan EU:s medlemsstater baserat på en specifik fördelningsnyckel. Hänsyn bör i denna framför allt tas till befolkningsstorlek, ekonomisk styrka och tidigare ansvarstagande på asylområdet. Den asylsökande bör vara knuten till det tilldelade landet och därmed, i normalfallet, inte ha möjlighet att själv bestämma asylland. I särskilda fall bör dock hänsyn kunna tas till exempelvis personlig anknytning till en viss medlemsstat eller om den asylsökande besitter specifika språkkunskaper. Sverige bör gentemot EU och övriga medlemsstater driva linjen om en reformerad Dublinförordning i enlighet med dessa principer.

Kvotflyktingar och nödvisum

Kvotflyktingssystemet är idag en av få lagliga vägar in till Europa. Sverige tar i dagsläget emot ungefär 1 900 kvotflyktingar per år, men i och med migrationsöverenskommelsen från 2015 kommer Sverige att successivt öka antalet kvotflyktingar upp till 5 000 personer årligen. Kristdemokraternas målsättning är att Sverige ska verka för ett ökat ansvarstagande också från EU i denna fråga. Alla medlemsstater ska ta emot kvotflyktingar och fler kvotflyktingar totalt sett ska tas emot i EU. Därför behövs en uppgörelse om ett kvotfördelningssystem i Europa.

I dag går det inte att söka asyl i EU på distans från utlandet. Man kan inte heller få visum till ett EU-land för att söka asyl. Många människor på flykt ser sig därför hänvisade till illegala och hänsynslösa flyktingsmugglare. Kristdemokraterna anser att gemensamma steg bör tas från EU:s länder att i samarbete med UNHCR öppna möjligheten att söka nödvisum före inresa till EU. Detta är också en fråga som finns med i migrationsöverenskommelsen. En utredning är tillsatt som ska se över frågan om nödvisum.

Hjälporganisationerna ska få ökat stöd

Vi behöver ta tillvara de enskilda krafter och organisationer som vill och kan hjälpa. Gåvor till frivilligorganisationer strömmar in och är ett tydligt exempel på att enskilda vill hjälpa till i flyktingmottagandet. Här behöver kommunerna jobba tillsammans med både enskilda och det civila samhället. Ofta är det organisationer som Röda Korset, Läkare utan gränser eller Rädda Barnen som finns på plats i de mest drabbade områdena. Det civila samhället är oersättligt och förtjänar samhällets erkännande och stöd. I rådande läge är det därför obegripligt att regeringen valt att höja skatten på gåvor till ideella ändamål. Kristdemokraterna vill återinföra och utveckla avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer.

Även FN:s flyktingkommissariat UNHCR och andra hjälporgan behöver mer resurser för att kunna intensifiera sina insatser. Biståndspolitiken bör beakta detta.

Uppvärdera medborgarskapets betydelse

Medborgarskapet är inte vad som helst, det innebär rättigheter och skyldigheter. Det är varje persons skyldighet att ta ansvar för samhället genom att bidra för att främja det gemensamma bästa. Att följa lagarna är en annan medborgerlig skyldighet. En av många rättigheter som följer av medborgarskapet är att ha inflytande över det politiska livet och de lagar man lyder under. Denna rättighet speglas i skyldigheten att ta ansvar för samhällets styrning genom att delta i demokratiska val.

Invandrare förväntas att från dag ett vara goda samhällsmedborgare genom att uppfylla medborgarens skyldigheter. De ska i största möjliga mål bidra till det gemensamma via skatten, följa de lagar som stiftats och ta egna initiativ för att bli en del av samhället.

Medborgarskapet har både en reell som en symbolisk betydelse. Genom medborgarskapet erhålls som sagt rösträtt i riksdagsval men även rätten att kunna söka vissa typer av tjänster inom polis, domstol och militär, den ovillkorliga rätten att vistas i landet samt konsular hjälp vid problem i utlandet. Den mer symboliska betydelsen är att medborgaren genom medborgarskapet blir en del av något gemensamt, med

skyldigheter och rättigheter gentemot andra. Genom medborgarskapet stärks känslan av delaktighet, samhörighet och identitet.

Enligt en undersökning genomförd av SCB tycker 66 procent av de svenskfödda att det svenska medborgarskapet är väldigt viktigt. De flesta födda i Afrika, Asien och Sydamerika värderar också det svenska medborgarskapet på samma nivå som svenskfödda. Bland nordamerikaner och européer är siffrorna lägre. Minst betydelse har det svenska medborgarskapet för invandrare som har levt i mer än tio år i Sverige och som inte har fått något medborgarskap.

Enligt en rapport från Timbro, ”Vem ska få bli svensk medborgare?”, är det empiriskt belagt att medborgarskapet har låg status i Sverige. Ett konkret uttryck för detta är en minskande vilja hos invandrare att ansöka om svenskt medborgarskap. Antalet invånare i Sverige utan svenskt medborgarskap har ökat de senaste åren och enligt rapporten saknade drygt 40 procent av de utrikes födda i Sverige 2010 svenskt medborgarskap. Den största gruppen bland icke-medborgarna kommer från Finland, Irak, Polen, Danmark och Norge. Invandrare från närliggande länder dröjer längst med att skaffa sig svenskt medborgarskap. Samtidigt som invandrare från Asien och Afrika naturaliseras efter i genomsnitt sex år hade nordiska medborgare väntat i genomsnitt 26 år. I Timbrorapporten konstateras också att det är jämförelsevis enkelt att bli svensk medborgare men att det trots detta är många som avstår från att ansöka om det.

Obligatoriskt med samhällsorientering

Det är dags att uppvärdera medborgarskapets betydelse. Det är önskvärt att de som vill och kommer att leva i Sverige under en lång tid också har ett svenskt medborgarskap. Medborgarskapet ska ses som ett mål, inte ett medel. Vi tycker att de krav som i dag ställs för att erhålla medborgarskap är bra men vi vill komplettera dessa med att den som söker medborgarskap ska ha genomgått undervisning i samhällsorientering. För dem som inte deltagit i denna undervisning tidigare ska det erbjudas möjlighet att göra det i samband med ansökan.

Ordentlig kunskap om det svenska samhället är en viktig nyckel för att på ett aktivt sätt kunna utöva sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter. Liknande krav i olika varianter är mycket vanliga i andra jämförbara länder. Norge införde under 2006 krav på att de som söker medborgarskap ska ha fått ett antal undervisningstimmar i exempelvis samhällskunskap.

Medborgarskapsceremoni och medborgarbok

För att tydliggöra medborgarskapets betydelse vill vi att alla kommuner ska arrangera offentliga medborgarskapsceremonier för att välkomna nya medborgare. Alla som blir medborgare eller myndiga bör också få en medborgarbok där de rättigheter och skyldigheter som följer av medborgarskapet förmedlas.

Barn som föds i Sverige

Ett barn som föds i Sverige till föräldrar med utländska medborgarskap ”ärver” sina föräldrars medborgarskap, enligt den så kallade härstamningsprincipen. Först efter fem år kan föräldrarna söka svenskt medborgarskap för barnets del, givet att barnet har

permanent uppehållstillstånd. Kristdemokraterna anser att barn som föds i Sverige ska räknas som svenskar och genom anmälan från föräldrarna få svenskt medborgarskap. Kravet bör vara att båda föräldrarna är överens om det och att minst en av föräldrarna har permanent uppehållstillstånd. Statslösas barn ska vid födelsen få svenskt medborgarskap automatiskt om en av föräldrarna har permanent uppehållstillstånd. I annat fall skulle ett barn som växer upp i Sverige i praktiken kunna utvisas om dennes föräldrar utvisas, trots att barnet har levt här i hela sitt liv. Det vore inte rimligt.

Återkalla medborgarskap som erhållits genom mutor eller bestickning

När det är uppenbart att en person fått svenskt medborgarskap genom mutor eller bestickning bör det, genom en grundlagsändring, vara möjligt för domstol att återkalla medborgarskapet. På så sätt markeras medborgarskapets vikt och att man inte kan tillförsäkra sig det svenska medborgarskapet på olaglig väg. Ett liknande förslag presenterades av en utredning ("Omprövning av medborgarskap" SOU 2006:2) med anledning av ett antal uppmärksammade fall av mutor som inträffat några år tidigare.

Nyanlända invandrares etablering

Trots de stora utmaningar vi nu ser, levererar regeringen få svar. Sverige behöver en politik för fler jobb, fler bostäder och bättre skola. Regeringens politik verkar i motsatt riktning. Den företagarfientliga politik som regeringen driver riskerar minska antalet jobbtillfällen för de nyanlända. Och inom arbetsmarknadspolitiken finns mycket övrigt att önska, då regeringen förlitar sig till en gammaldags struktur kring arbetsmarknadsåtgärder i offentlig sektor, såsom statliga beredskapsjobb, traineejobb och extratjänster. Dessutom ser man inte behovet av att reformera och förnya arbetsförmedlingsverket. Här behövs en ökad flexibilitet och utmaningarna är många för att få Arbetsförmedlingen att fungera i en modern tid. De som drabbas hårdast är de nyanlända som riskerar att fastna i ett långvarigt socialt och ekonomiskt utanförskap. En integrationspolitik som inte fungerar undergräver migrationspolitikens legitimitet.

Av dessa skäl krävs nu politiska förslag som gör det möjligt för fler nyanlända att få arbete, som förbättrar situationen på bostadsmarknaden, som gör mottagandet bättre och som långsiktigt gör integrationspolitiken effektivare. Det behövs fler enkla jobb, vilket kan förverkligas genom Kristdemokraternas introduktionsanställningar. Aktivitetsnivån under asylprocessen behöver höjas och inkludera kvalificera språkundervisning. Numera anvisas kommuner nyanlända och har att hantera uppgiften att finna bostäder åt ett bestämt antal människor varje år. Uppgiften är förenad med kraftiga svårigheter för kommunerna och lösningarna varierar. Kommuner köper bostadsrätter, bygger om äldreboenden eller ställer upp villavagnar på campingar. För att stärka kommunernas kapacitet att motta de nyanlända på ett hållbart sätt föreslår Kristdemokraterna under utgiftsområde 14 att schablonersättningen justeras och att en prestationsbaserad del för de kommuner som mottar flest införs.

Kristdemokraterna välkomnar det stora engagemang som finns i civilsamhället, bland olika organisationer, kyrkor och enskilda som gör ett fantastiskt arbete som flyktingguider eller med familjekontakter för att ge stöd till nyanlända. De kan bidra till en snabbare etablering och integration genom ex språkträning, simundervisning,

läxläsning och mycket annat. Utöver civilsamhällets insatser behövs dock ett samlat grepp där människor redan i asylansökningsfasen kan börja läsa svenska inom sfi och strukturerat genomgå samhällsorientering.

Etableringsuppdraget

I december 2010 trädde lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare i kraft. Uppdraget var att fokusera på arbetslinjen för nyanlända. Etableringsuppdraget utförs av Arbetsförmedlingen och ges till nyanlända som fått uppehållstillstånd. Syftet är att hjälpa människor in på arbetsmarknaden och i samhällslivet. Som deltagare i etableringsuppdraget har man rätt till etableringsersättning. Etableringsuppdraget pågår under en period på två år. Det går dock att konstatera att för de flesta leder etableringsinsatsen inte till jobb. Tre månader efter att etableringsplanen avslutats har bara fem procent lyckats få ett arbete utan stöd. Arbetsgivarnas förtroende för Arbetsförmedlingen är i botten, och enligt den årliga enkät som Svenskt Näringsliv gör med sina medlemsföretag använder endast 45 procent Arbetsförmedlingen som rekryteringsväg. Var femte företag uppger att det är mycket missnöjt med Arbetsförmedlingen som rekryteringsväg. 2016 uppgår Arbetsförmedlingens anslag och andra tillgängliga medel till 78 miljarder.

Etableringsuppdraget är viktigt, uppdraget måste följas upp och förbättras kontinuerligt. Idag har vi en arbetsförmedling som får motta mycket kritik. Det finns uppenbarligen behov av alternativa förmedlingar som med ökad flexibilitet och förmåga kan anpassa uppdraget efter personen. Vi kristdemokrater tror inte att alla människor passar in i en och samma mall. Därför krävs ett ökat utbud och en reformering av systemet med arbetsförmedlingsuppdraget. Kristdemokraternas linje är också att fler insatser kan utföras tidigare än under etableringsuppdraget. En stor del av Arbetsförmedlingens verktygslåda behöver förändras vilket vi utvecklar i motionen för utgiftsområde 14. Kristdemokraterna har länge hävdats detta behov och anser att den utredning som påbörjades av alliansregeringen i syfte att se över alternativa former för arbetsförmedlingsuppdraget snarast bör återupptas. Särskilt i syfte att få fram fler aktörer som kan möta behovet hos den stora grupp nyanlända som nu kommer till vårt land. Det är viktigt att fortsatt ha arbetslinjen i fokus när det gäller etableringen av nyanlända. Regeringen måste lägga väsentligt större fokus på en näringslivspolitik som stödjer att nya arbeten kommer fram.

Etableringsersättning

Etableringsersättning betalas ut till personer som har en etableringsplan, en etableringsplan ska omfatta högst 24 månader. Under tiden som personen medverkar till upprättande av en etableringsplan är etableringsersättningen 231 kronor per dag, fem dagar i veckan. När etableringsplanen gäller och aktiviteter pågår motsvarande heltid uppgår ersättningen till 308 kronor per dag, fem dagar i veckan. Etableringsersättningen är inte skattepliktig. Etableringsersättningen skall täcka personens verkliga kostnader för att undvika att kommunen behöver komplettera med ekonomiskt bistånd.

Kristdemokraternas förslag innebär att etableringsersättningen sänks med 35 kronor per dag. Det innebär en minskning med 15 procent vid upprättande av etableringsplan

och med 11 procent vid deltagande i etableringsplan. Bostadsersättningen och etableringstillägget antas vara oförändrade.

En minskning med etableringsersättningen med 35 kronor per dag minskar kostnaderna för etableringsersättningen med 500–700 miljarder kronor per år under perioden 2017–2020.

Schablonersättningar

Kommuner som tar emot flyktingar med uppehållstillstånd mottar en schablonersättning som ska täcka kostnader som associeras med den nyanlände. Exempel på kostnader kan handla om sfi-undervisning, boende, merkostnader för skola och förskola eller tolkning. Kristdemokraterna vill förbättra kommunernas möjligheter att ta emot nyanlända, inte minst de som tar emot många flyktingar. Vi vill återinföra en prestationsbaserad ersättning till de trettio kommuner som har det högsta mottagandet. Det gör att kommuner som tar emot särskilt många personer får bättre förutsättningar för detta. För att finansiera detta genomför vi en begränsad sänkning av den generella schablonersättningen som höjdes mycket kraftigt i förra året.

Regeringens förändringar av ersättningarna till kommunerna för boende till ensamkommande flyktingbarn är i allt väsentligt riktiga, men infasningen av dem riskerar att på ett orimligt sätt drabba kommuner som tagit stort ansvar. Vi anslår därför 300 miljoner per år 2017 och 2018 för att mildra sådana effekter. Det är 260 miljoner mer än regeringen per år.

SFX som påbyggnad till sfi

SFX är sfi, det vill säga svenskundervisning, med fokus på yrkesspråket och kompletteras oftast med yrkespraktik eller särskild utbildning. Idag finns exempelvis ”svenska för bussförare”, ”svenska för företagare” och ”svenska för medicinsk personal”. I Stockholms län finns ett samarbete kring detta som fungerar mycket bra. En grundtanke kring SFX är att kommunerna samarbetar så att de studerande med samma yrkesbakgrund samlas hos en anordnare. Det gör att undervisningsgrupperna blir tillräckligt stora så att verksamheten blir stabil och kan utvecklas. Undervisningsformen har pågått sedan 2001 och syftar till att deltagarna snabbare ska lära sig språket samt få ytterligare kunskap inom yrkesområdet och därmed snabbare kunna arbeta inom sitt yrkesområde. Kursen innebär intensiv svenska med fokus på yrkesspråket, orienteringskurser med nödvändig kunskap för att veta hur respektive yrke fungerar i Sverige och möjlighet att komplettera sin utbildning för svenska förhållanden på högskole- eller gymnasienivå.

Åtta av tio tidigare elever befinner sig i egenförsörjning ett till två år efter avslutat SFX – det visar Kommunförbundet Stockholms läns uppföljning av de elever som påbörjade någon av SFX-kurserna år 2008. Av dem som svarade på enkäten (svarsfrekvens 62 procent) arbetar 48 procent inom sitt yrke, 19 procent inom annat område och 13 procent studerar vidare på högskola eller inom vuxenutbildningen. SFX som påbyggnad på befintlig kursplan i sfi bör därför vara attraktivt för kommuner med identifierade arbetsmarknadsbehov. Kristdemokraterna vill att SFX ska utvecklas nationellt utifrån kommunernas initiativ som en påbyggnad på den kursplan kommunerna är skyldiga att tillhandahålla för sfi.

Validering av akademiska kunskaper

Om personer som kommer från andra länder får sin kompetens validerad snabbt kan de också snabbare ta sig in i det svenska samhället. Yrkeskunskaper som under lång tid inte får praktiseras eller uppdateras riskerar gå förlorade. Det är därför angeläget och en signifikant tidsvinst att kartläggningen asylsökandes färdigheter börjar inventeras redan under asylansökningstiden.

Validering behövs för den som kommit till Sverige och på grund av förlorade utbildningsdokument saknar möjlighet att styrka sina färdigheter. Men validering är också ett instrument för yrkesverksamma som vill byta spår och behöver få sin reella yrkeskompetens bedömd. Validering försvåras av att metoderna för att kartlägga och bedöma kompetens kräver kunskaper i svenska språket. Tolkning är till föga hjälp om inte tolken är väl bevandrad i det specifika yrkesspråk som ska valideras. Risken med höga förhoppningar och ivriga, kvantitativa ambitioner för hur många som ska valideras, är att kvaliteten på utförd validering är så låg att den i mötet med arbetsgivare inte håller måttet.

Valideringsdelegationen arbetar sedan 2015 utifrån dir. 2015:120 för att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationen slutrapporterar sitt uppdrag senast den 30 december 2019 men förväntas presentera en ny valideringstrategi under slutet av 2016.

Både samordningen av och kvaliteten på valideringen av akademiska kunskaper och arbetslivserfarenheter behöver förbättras. Kristdemokraterna har länge efterlyst att validering formaliseras i ett rikstäckande system så att arbetet med att höja kvaliteten kan systematiseras. Att etablera en samsyn mellan berörda myndigheter mot ett nationellt sammanhängande valideringssystem inom utbildningsväsende och arbetsliv är nu en central del av Valideringsdelegationens uppdrag. Idag förekommer rapporter om regionala variationer.

Satsning på nyanländas språkutveckling

Kunskapsresultaten för elever som har invandrat till Sverige efter skolstart har sjunkit dramatiskt under senare år vilket har sin förklaring i att många nyligen har anlänt till Sverige, att de är äldre när de kommer hit samt att de har en mycket bristfällig utbildning bakom sig. Bland de elever som invandrat och börjat i svensk skola i årskurserna 1–5 har andelen som blir behöriga till gymnasieskolan ökat från 69 procent till 72 procent sedan 2013, enligt Skolverket. För de elever som börjat i svensk skola i årskurserna 6–9 går utvecklingen i motsatt riktning – från en redan mycket låg behörighet på 28 procent till 26 procent i år. Denna utveckling måste vändas.

Kristdemokraterna anser att regeringens tillfälliga försöksverksamhet på 80 miljoner kronor under 2017 med utökad undervisningstid i svenska och svenska som andra språk i grundskolan är otillräcklig. För att stödja språkutvecklingen och möjligheterna att nå kunskapsmålen hos nyanlända och andra elever med svenska som andra språk ytterligare föreslår Kristdemokraterna en kompetenssatsning för lärare för att få fler med kompetens inom svenska som andra språk. Reformen innebär att närmare 3 000 lärare får behörighet som lärare i svenska som andra språk och den kostar 200 miljoner kronor årligen 2017–2020.

Skolor med många elever med svenska som andra språk gynnas också av den utveckling av satsningen på karriärlärartjänster som Kristdemokraterna tillsammans

med övriga allianspartier föreslår ska riktas mer till utsatta områden. Även Kristdemokraternas förslag att genomföra ett specialläraryft skulle stödja elever med invandrarbakgrund och skolor med stora utmaningar med många elever som inte når kunskapsmålen.

Andreas Carlson (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Emma Henriksson (KD)

Caroline Szyber (KD)

Mikael Oscarsson (KD)

Annika Eclund (KD)